

Aðgerðaáætlun í loftslagsmálum

- hlutverk skógræktar og kolefnisbindingar

Umhverfisstjórnuneytið, mars 2010

Aðgerðaáætlun í loftslagsmálum

1. Alþjóðlegar skuldbindingar Íslands nú og í framtíðinni
2. Skógrækt og skógar í alþjóðlegri loftslagssumræðu
3. Stefnumörkun í loftslagsmálum
4. Aðgerðaáætlun í loftslagsmálum
5. Þáttur skógræktar í aðgerðaáætlun
6. Þáttur loftslagsmála í skógrækt

Loftslagssamningurinn og Kýótó-bókunin

- **Loftslagssamningur S.p. (Río 1992):**
  - Markmið: Styrkur gróðurhúsalofttegunda (GHL) valdi ekki hættulegum breytingum
  - Ríki geri áætlanir um aðgerðir til að draga úr losun og setji upp bókhald um losun og bindingu GHL
- **Kýótó-bókunin (1997)**
  - Lykilákvæði: Bindandi töluleg markmið í losun GHL 2008-2012 fyrir tæpl. 40 þróuð ríki
  - Markmiðum má ná með: 1) Samdrætti í losun, 2) Bindingu CO₂ með skógrækt og landgræðslu eða 3) Kaupum á kvóta og “sveigjanleikaákvæðum”
  - Ísland fær +10%, auk sérákvæðis, sem er nýtt fyrir nýja stóriðju

Samningaviðræður um framhald Kýótó eftir 2012

- Flest þróunarríki vilja einfalda framlengingu á Kýótó og veikari ákvörðun um losun annarra ríkja
- Flest þróuð ríki vilja einn samning, með innkomu Bandaríkjanna og aukinni ábyrgð stærstu og ríkustu þróunarríkjanna
- Átti að ganga frá nýju bindandi samkomulagi í Kaupmannahöfn 2009

Kaupmannahafnarsamkomulagið

- Um 115 þjóðarleiðtogar mæta og miklar væntingar um árangur – en ekkert samkomulag í augsýn á síðasta degi!
- Bakherbergisviðræður BNA við Kína o.fl. stór þróunarríki á lokadegi fundarins leiða til 3 bls. samkomulags – “Copenhagen Accord”
- Hart deilt um lögmæti samkomulags – var stutt af flestum en **ekki** samþykkt formlega af þinginu
- Alþjóðlegar loftslagsviðræður eru í mikilli óvissu, litlar væntingar til fundar 2010
- Samkomulag í S-Afríku 2011?

Kaupmannahafnarsamkomulagið

– helstu efnisatriði

- Takmarka á hlýnun jarðar við 2 gráður
- Lönríki og þróunarríki tilkynni um losunarmarkmið fyrir 2020 (ekki þó fátækustu ríkin)
- Lönríkin veita um 10 milljarða dollara stuðning við þróunarríki 2010-2012 og allt að 100 milljarða dollara framlög árlega 2020 til loftslagsmála
- Stuðlað að vernd skóga í þróunarríkjum
- Kemur KS í stað Kýótó? KS nær yfir 80% heimslosunar, en er ekki jafn bindandi og Kýótó, sem nær yfir 30+% losunar

Skógrækt og kolefnisbinding í alþjóðlegri loftslagsumræðu

- Skylt að telja skógrækt fram í Kýmótóbókhalði
- Valkvæðar aðgerðir: Landgræðsla, skógarumhirða, meðferð ræktarlands, meðferð beutilands
- Vernd skóga í þróunarríkjum – nýtt stórt viðfangsefni
- Nýjar aðgerðir varðandi landnotkun eða breyttar reiknireglur v skógarumhirðu o.fl.

Skógrækt og kolefnisbinding - afstaða Íslands

- Binding jafngild aðgerð og minnkun losunar
- Bæta vísindalega aðferðafræði til að draga úr óvissu
- Ísland hefur litla möguleika að draga úr losun frá orkuframleiðslu, en mikla möguleika á kolefnisbindingu
- Ísland stóð fyrir að landgræðsla var sett inn sem valkvæð aðgerð í Kýótó-bókunina
- Tillaga Íslands nú: Endurheimt og skerðing votlendis verði valkvæð aðgerð í nýjum samningi

Stefnumótun Íslands í loftslagsmálum

- Minnka nettólosun um 50-75% til 2050
- Kolefnisbinding góð leið til að draga úr nettólosun + hefur annan ávinning
- Sérfræðinganefnd að meta hagkvæmni losunar
- Nefnd mat skógrækt og landgræðslu sem hagkvæma kosti til að draga úr nettólosun og endurheimt votlendis einnig (en þar er meiri óvissa)

Aðgerðaráætlun í loftslagsmálum

- Aðgerðaráætlun í loftslagsmálum á að taka mið af stefnumörkun ríkisstjórnarinnar og væntanlegum skuldbindingum Íslands í nýjum alþjóðasamningi og skv. EES-samningnum + skýrslu sérfræðinganeftdar um möguleika til að draga úr nettóútstreymi GHL
- Verkefnisstjórn á vegum umhverfisráðuneytisins skipuð í júlí 2009
- Setti fram drög að skýrslu í des. 2009
- Á að skila tillögum 1. apríl 2010

Leiðarljós

- **Alþjóðlegar skuldbindingar:** stjórnvöld geti staðið við alþjóðlegar skuldbindingar Íslands eftir að fyrsta skuldbindingartímabili Kýótó-bókunarinnar lýkur árið 2012.
- **Metnaður:** Ísland á að vera í fararbroddi í viðleitni við að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda á öllum sviðum samfélagsins.
- **Hagkvæmni:** einblína fyrst á þær aðgerðir sem kosta minnst, eru hagkvæmastar og skila mestum hliðarávinningi.
- **Sveigjanleiki:** skilgreina mögulegar aðgerðir á sem flestum sviðum, sem ríkisstjórn á hverjum tíma getur gripið til í ljósi aðstæðna og hugsanlegra breyttra forsendna.
- **Forgangsröðun:** aðgerðir á nokkrum afmörkuðum sviðum – einkum í samgöngum, sjávarútvegi og á sviði kolefnisbindingar – geta skilað mestum árangri og því rétt að einblína á markvissar aðgerðir á þessum sviðum.
- **Framtíðarsýn:** Áætlunin skoðar einkum aðgerðir fyrir næsta áratug eða svo, en einnig þarf að leggja grunn til afkolunar Íslands til lengri framtíðar; óvenju mörg athyglisverð rannsóknar- og þróunarverkefni, sem geta skilað árangri til lengri tíma

Meginaðgerðir

- Átta meginaðgerðir eiga að draga úr nettólosun GHJ þannig að hún verði 19-32% minni en hún hefði verið árið 2020 án þessara aðgerða:
- Innleiðing sam-evrópsks viðskiptakerfis með losunarheimildir
- Breytt kerfi skatta og gjalda á bíla og eldsneyti
- Efling göngu, hjólréiða og almenningsgangna sem valkosta í samgöngum
- Notkun lífeldsneytis á fiskiskipaflotann
- Rafvæðing fiskimjölsmiðja
- **Aukin skógrækt og landgræðsla**
- Endurheimt votlendis
- Efldar rannsóknir og nýsköpun í loftslagsmálum

Skógrækt í aðgerðaáætlun

- Mestir möguleikar á minnkun nettólosunar eru í bindingu kolefnis í skógrækt og landgræðslu, en einnig eru verulegir möguleikar í minnkun losunar frá samgöngum og kannski sjávarútvegi
- Óbreytt (þ.e. fyrir hrun!) skógrækt og landgræðsla geta gefið 775 Gg bindingu 2020
- Núverandi nýskógrækt (18 km²/ári) mun gefa 220 Gg 2020 og 450 Gg 2050 í bindingu
- Hægt að auka bindingu í skógrækt með: a) meira umfangi, b) breyttri tegundasamsetningu
- Velja skógar*umhirðu* sem aðgerð á næsta tímabili?

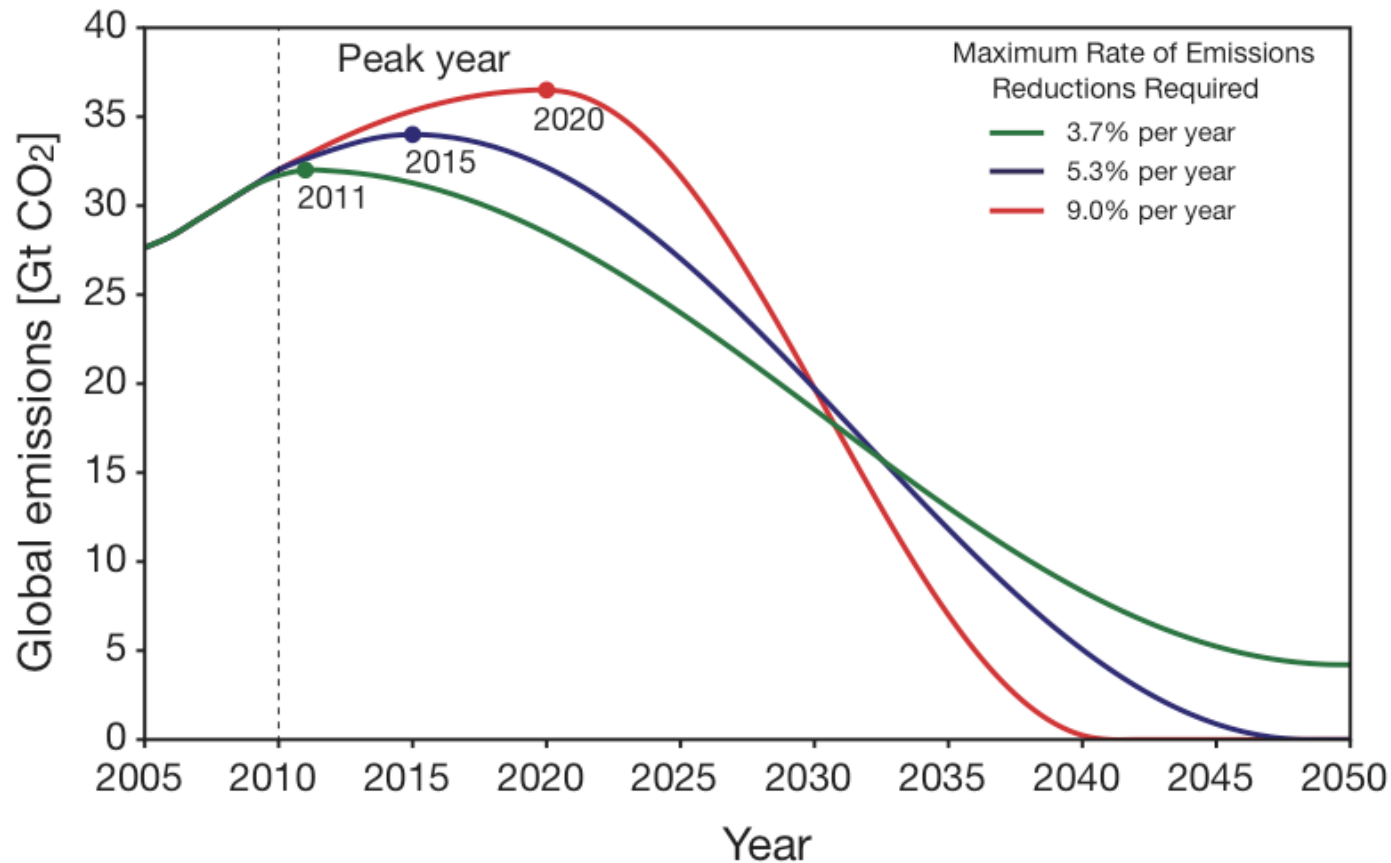
Þáttur loftslagsmála í skógrækt

- Skógrækt hefur verið áherslumál í loftslagsmálum á Íslandi og verður áfram
- Kolefnisbinding er aukaafurð - fé lagt í að rannsaka og meta bindingu í skógi sem er ræktaður til arðs og yndis og eflingar á lífríki
- Skoða möguleika á að auka bindingu í skógrækt, en helst ekki á kostnað annara markmiða
- Óvissa um opinber framlög til skógræktar til skemmri tíma, en æskilegt að auka til lengri tíma frá loftslagssjónarmiðum

Samantekt

- Líklegt að Ísland taki á sig sameiginlegar skuldbindingar með ESB gagnvart nýjum alþjóðasamningi 2012-2020 - 30% minnkun nettólosunar utan stóriðju 2020, miðað við 2005
- Ísland fer að líkindum undir reglur ESB í loftslagsmálum að mestu eða öllu leyti eftir 2012; þar er óvissa nú varðandi bindingarpáttinn
- Skógrækt ásamt annarri kolefnisbindingu er ein helsta leið Íslands til að draga úr nettólosun og standa við skuldbindingar
- Skógrækt (og landgræðsla) eru aðgerðir sem ríkisvaldið hefur einna beinust áhrif á, en þarfnast samt langtíma skipulags og sýnar
- Megintilgangur skógræktar er annar en kolefnisbinding – má líta á hana sem verðmæta hliðarafurð
- Mikil óvissa í alþjóðlegum samningaviðræðum, en mikilvægt fyrir Ísland að halda sínu striki að draga úr nettólosun til að fylgja stefnu stjórnvalda, vera viðbúin að takast á við skuldbindingar framtíðar og skapa sér gott orð í loftslagsmálum
- Kolefnishlutlaust Ísland?

Svigrúm til að halda hlýnun innan 2°C er mjög þröngt

Emissions pathways to give 67% chance of limiting global warming to 2°C

Óvíst um framhald samningaviðræðna en verkefnið hverfur ekki

TAKK FYRIR